

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDELYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

XV. Benedek pápa felhívása a hadviselő népekhez és fejeikhez.

Amikor mi érdemünkön kívül arra hívtunk, hogy az apostoli trónon utódjává legyünk a rendkívüli kegyes életű X. Pius pápának, akinek szent és jótékony életét a röviddel azelőtt Európában kitört testvérgyilkos küzdelem megrovódította, a véres csatamezők bennünk annak az atyának kinjait éreztették velünk, akinek házat a dühöngő vihar elpusztította és kihalttá tette. És amikor kimondhatatlan fájdalommal gondolunk fiainkra, akiket ezerszámra ölte meg, Krisztus szeretetétől áthatott szívünket eltöltötte az anyák minden jajveszékelsei, az időelőtt özvegygé lettek és az arák bánata, valamint az időelőtt az apai vezetéstől megfosztott gyermekek vigasztalhatatlan keserősége. Az a résztvét, amelyet számtalan család gyötrelme iránt érzünk és ama kötelességünk tudata, amely ilyen szomorú időben a béke és szeretet magasztos missziója folytán reánk háramlik, azt a szilárd el-

határozást keltette bennünk, hogy egész tevékenységünk és egész hatalmunkat a harcoló népek kibékítésére fordítsuk. Ezt fogadjuk is ünnepiesen a Megváltónak, aki vére árán akarta minden testvérét megmenteni és béke és szeretet sugallták amaz első szavakat, amelyeket mi mint a lelkek legfőbb pásztora a nemzetekhez és vezetőikhez intéztünk. De a mi szeretetteljes és nyomatékos atyai és baráti tanácsunk meghallgatatlan maradt. Ez fokozta fájdalmunkat, de nem ernyesztette el szándékunkat.

Törhetetlen bizakodással fordulunk szakadatlanul a Mindenhatóhoz, aki kezében tartja úgy az alattvalók, mint a királyok lelkét és szívét és hozzá fohászunk, hogy vessen végett a rettenetes mérszárlásnak. Áhítatos és alázatos imánkban minden hívőnket részletetni engedtünk és hogy annak hatályosságát növeljük, gondoskodtunk arról, hogy keresztény jótékonsági művek kísérjék. Ma pedig, a borzasztó konfliktus kitörésének szomorú évfordulóján szívünkben az az óhaj sarjadzik, hogy a háború érjen gyorsan véget és ez atyai kívánságunk a mai napon még izzóbb és még

hangosabb. Harsogja túl ez a szózat az ijesztő fegyverzörejt és jusson el azokhoz a népekhez és fejeikhez, akik most háborút viselnek és másítsa meg gondolkozásukat. Mennyei Atyánk, Isten szent nevében és Jézus akaratából, akinek megszentelt vére az emberi megváltás díja volt, könyörgünk nektek, akiket az Isteni Gondviselés nemzetek élére állított, vessetek véget ennek az isszonyú gyilkolásnak, amely már egy év óta vet homályt Európa becsületére. Testvérek vére az, amelyet szárazon és tengeren ontanak. Európa legszebb vidékei, a világ kertje hullákkal és romokkal van keresztül szántva. Ahol nemrégiben műhelyek és a föld művelése haszonhajtó értékek termettek, ott az ágyuk rémes fenyegetése ijeszti a népeket és rombolási dühükben nem kimélnek sem falvakat, sem városokat, hanem mindenütt pusztulást és halált terjesztenek. Ti viseltek Isten és az emberek előtt a háborúért és békéért való retentő felelősséget. Hallgassatok reánk, hallgassatok kéréseinkre az örök legfőbb Bíró helytartójának atyai hangjára, mert ennek a Birónak felelősséggel tartoztok, úgy

P. Felicián.

A háború nagy szenvedések kimondhatatlan fájdalmainak forrása. — de a szíven sebeket ejt azáltal is, hogy miatta az életviszonyok úgy elkeményedtek.

A nagy léleknek tulajdonsága pedig érezni és enyhíteni mindent övéi bánatából.

Hívei szívét felvidítani, nyugtalanságait szép behatások harmóniájába irányítani óhajotta a jó pásztor, midőn elhozta Páter Feliciánt pozsonyi énekkarával, hogy csengő szopránja és bűgő basszusa csodaszép hangokat fuvolyázzon az ő megriadt nyájának. Énekük méltósága először az elesettek pénteki Requiemének érzelmeit emelte. Az nap este azután ünnepély volt a sebesültekkel, katonákkal és a velük érző városi közönséggel telt tornacsarnokban. Az énekszámok pihenő közeit a püspök úr töltötte ki, néhány kedves és jellemző szót beszélvén az előadandó műről, vagy szerzőjéről.

A bevezető éneket P. Felicián látogatásakor már többször hallottuk, de most a legidősebb: „O salutaris hostia, quae coeli pandis ostium, bella premunt hostilia, da robur, fer auxilium.” — O üdvösséges ostyia, aki megnyitod a menny ajtaját, ellenséges hadak szorongatnak, adj erőt, szerezz segédelmet. — Zenei értelmezésében az első rész benső áhitata az Oltáriszentség hitének életadó erejét, a másik rész a háború nyugtalanságaiban megsegítő hatalmát érzékelteti.

Ezután mint viszontagságos multunkban mindenkor, most is Boldogasszony Anyánkról hangzott a kar gyönyörű éneke, amit Mozart légiésen finom kompozíciója követett: „Ave verum corpus natum.

Az ünnepély vallásos része után világi énekek a zenettek: Liadow szép dal Gyulai Pál szövegével (Kis kertemnek rózsaszála ...); Davorin „Bücsü”-ja egy meglepő részlettel, amely emberi hanggal vonós négyest utánzott.

Épen ilyen megragadó volt a

„Szarka és a gilicé”-ben a madarak, Weber darabjában a békák hangutánzása. Két fájdalmasan aktuális szám: Schubert Hársfája a rég elhagyott édes családi otthon esendes, bánatos dícséretével, továbbá a „Hadnagy Uram” a halálisan sebesült hadnagytól vezetett roham minden részletének csodálatos hangriestésével.

Nem nélkülöztük a magyar népdalokat sem Páter Felicián varázslatos földolgozásában, amit kórusa káprázatos színezéssel juttatott megoldásra.

Az est utolsó darabja a hazafias érzés Mária dicsőítő hősi bizalma: Szűzeknek szent Szűze Goller, Klosterneuburgi karmestertől.

A szétoszló hallgatóságban minden arc és minden szem kifejezése igazolta, hogy a püspök úr emberszerető szíve az előadás létrejöttével célját elérte.

Szombaton ismét egy kedves és szép alkalom szólaltatta meg a pozsonyiak művészetét: Rejőd Tibor első szent miséjén énekelték Blied „Veni Sancté”-jét és Má-

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

nyilvános cselekedeteitekért, mint magándolgaitokért. A gazdagságoknak az a halmaza, amellyel Isten, a Teremtő, a nektek alárendelt országokat ellátta, kétségetlenül megengedi nektek a háború folytatását, de milyen áron? Erre az a sok ezer fiatal emberélet válaszoljon, amely nap-nap után kialszik a csatatereken.

Valamint annyi sok városnak és falunak romja és az a sok elpusztult emlékmű, amelyet az elődök kegyes érzése és lángesze alkotott. Azok a keserű könyvek, amelyek csendes kunyhókban vagy az oltárok lábánál szivárognak, vajjon ezek is nem azt ismétlik-e, hogy a mostani harc ára nagy, tulságosan nagy? Ne is mondják, hogy a mérhetetlen konfliktust nem lehet a fegyverek ereje mellőzésével elintézni. Mondjanak le a kölcsönös megsemmisítés szándékáról. Gondolják meg, hogy a nemzetek nem halandók. Ha a nemzetek meg vannak aláza és elnyomva, akkor türelmetlenül viselik a rájuk rőt igát és előkészítik a megszabadulást azzal, hogy nemzedékről-nemzedékre hagyományozzák a gyűlölet és bosszúvágy szomorú örökségét. Miért nem mérlegelik már mostan el fogulatlan lelkiismerettel a népek jogait és jogos törekvéseit. Miért nem kezdik meg önként a nézőpontok közvetett vagy közvetlen kicserélését a jogok és követelések lehető tekintetbevételével, miért ne lehetne oda jutni, hogy a borzasztó küzdelemnek határt szabjanak, úgy ahogy korábban hasonló körülmények között megtörtént. Áldott legyen az, aki először veszi kezébe az olajágat és jobbát nyújtja az ellenségnek olyképpen, hogy megfelelő békepontokat kínál. A világ egyensúlya és a nemzetek üdvözö és biztos nyugalma a jog tisztelése és a kölcsönös jóakaratra, valamint a mások méltóságának tisztelére sokkal inkább van alapítva mint a

ria dalokat, hogy az új pap mennyei édes anyánk vigasztalásával mindig teljes legyen. Liszt: Ave Maria; Minden fűszál harmathesepe; Szüzességet fogadtál; Mária Isten temploma.)

Ugyanaznap vacsora után a püspöki ebédlönek volt gyönyörű zeneestéje.

A vasárnapi nagy hálaadó és könyörgő szent áldozaton a székesegyház vén kövei újra megfíjodtak a hozzájuk méltó Dumont mise és Witt Credo fonségétől. Két zenetanár a kóruson hallgatta végig: magasztalásuk egybehangzik Antalffy-Zsiros zeneakadémiai tanár úr dícséretével. A kitünően választott énekek technikai nehézségét épen úgy elismerik, mint belső értéküket.

Előadásuk művészetéből különösen kiemelik az intonáció bámulatos tisztaságát, amely mindvégig kristályszerű, jóléhet kíséret nélkül énekelnek; a lehellet-szerű piánókat, a befejező taktusok szép halk, hosszantartó ritartandóit.

fegyverek tömegére és retentés erő-hálózatra.

Ez az a békeszózat, amely e szomorú napon hangosabban tör ki lelkünkől és felszólítjuk a világ minden békebarátját, nyujtsák nekünk kezüket, hogy a háborúnak gyorsan vége legyen, annak a háborúnak, amely egy év óta Európát egy nagy csatamezővé változtatta. Mustassa Jézus az Irgalmas fájalmakkal teli Anyjának közbenjöttével egy ily borzalmas vihar után az enyhe és ragyogó békehírnökök isteni ábrázatát, hangozzanak el rövidesen minden javak legfőbb adományozójához a hála-himnuszok az államok megbéküléseért. Térjenek vissza a népek testvérisülve a szeretetben, a tudományban, művészetben és iparban való békességes versenyhez. És ha a jog uralma ismét helyre lesz állítva, akkor határozzák el magukat, hogy viszálykodásaik elintézését a jövőben nem bízzák többé a kard pengéjére, hanem a méltányosság és igazság csendes és serény tanulmányozására. Ez lesz a legszebb és legdicsőségesebb hódítás. Abban a kellemes reménykedésben, hogy a világ csakhamar a béke fájának oly kiváló gyümölcsét fogja élvezni. Apostoli Áldásunkat osztjuk mindazoknak, akik a reánk bizott misztikus nyáját alkotják és kérjük a Mennyek Urát, hogy azokat akik nem tartoznak a római egyházhoz, kösse velünk össze a tökéletes kegyes tevékenység kötelékével.

Róma-Vatikán, 1915. július 28.

XV. Benedek.

Kolozsvár örömnappja.

„Dilectio in alterum tendit, ut charitas esse possit.” (1) Az igaz szeretet mások boldogságán örvend. Ki szeret, sosem esüggéd lélek. Hol szeretet van, misem hiányzik. A szerető lélek gazdag a találékony-ságban, boldog az öröm nyujtásában. Hogy mily boldog lehet az a „miénk”-

Páratlanak minősítik Felicián tanítási módját is. Minden gyermeket külön oktat a maga szerepére heti egy órában, épen olyan türelemmel és felvilágosító készséggel mint amilyen szeretettel teljes a bánásmódja az egész karral, amely az ő vezetésével a vallásos áhitat és a baráti szeretet iskolája és szövetsége. Így nem csoda, ha készek arra is, hogy mindent egészen könyv nélkül énekeljenek: sem szöveg, sem hangjegy nem kell nekik, ami az összeműködést és az óhajtott hatást szinte tökéletessé teszi.

Szporni János.

Fényképészeti cikkek!
gyári árban kaphatók!
Schäser Ferencz
a könyvkereskedésében Gyulafehérvárt. o

nek nevezett szerető szív, megíthetjük abból a sok boldog ragyogó szemből, azokból az örömkönyvekből, melyeket Kolozsvárt átutaztában fakasztott a szívekből; megérthetjük azokból a hálás sóhajokból, melyeket a felvidított, megnyugodott lelkek a távozó után küldtek.

Ez alkalommal csak egy napot töltött körünkben jóságos Főpásztorunk s ez egy napot sem feledjük soha. Sok elintézni valóval megrakodottan érkezett meg a vasárnap esti gyorsall Bochner Mihály dr. pozsonyi egyet. tanárral s a pár napig nála időzött P. Felicián s ennek 26 tagból álló európai hírű jeles gyermek énekkarával, melyet megelőző intézkedéseivel a rk. fiú-nevelőintézetben helyezett el.

S másnap a szeretet örömnappja volt. Reggel 8 órakor az Úr oltáránál kezdődött a klinikai ápoló apácák kápolnájában s este 8 órakor az Úr oltáránál végződött a Mátyás Király téri plebánia templomban; a közbeeső idő az embertársnak lelki-teszt felüldítésére volt szentelve. A lelebaráti szeretet szükségképpen az Isten iránt való szeretettel van kapcsolatban. Mily magasfokú Isten iránt való szeretet, mely embertársnak ily mélyenható örömet szerezhet! S oly művészi találékony-sággal. . .

E háborús évben meglehetősen kimerült ápoló nővérek ép e napon fejezték be Dr. P. Rutisch wieni Redemptorista atya vezetése alatti szentgyakorlatukat. Püspök atyánk kezéből vették az erősítő Istent. A szent nyékedés alatt P. Felicián angyali énekkara emelte őket e siralom völgyéből a boldogító mennybe, melynek igazi előze a szenvedésekben megtisztultak e földi tanyája — a klinika. . .

Volt is a nyujtott élvezetért hála: a lelkek imája után dús reggeli lakoma abban a derűs, ragyogó napfényes teremben, amely gyermekeinek bemutatott ifylormán a jóságos atya. Úgy megszerették ezek, alig tudtak megválni attól s a jól rakott asztaltól.— Pedig már gyülekezett a papság s a városi notabilitások. Mert megtudták, hogy a szerető Atya a háború által megviselt hadfiaknak megvigasztalásra téri be e napon a kolozsvári klinikára, hogy a szívre leginkább ható szép énekekkel vidítsa őket fel; hisz oly sok itt a szenvedő. . . S elérkezett már az előzetesen fél 10-re megállapított idő az ideg- és leme egygyászati klinikára való felvonulásra, hol Dr. Lechner professor várta „az ígért élvezetnek nagyon örvendő betegeivel” a tanteremben Erdélynek szentelt Főpásztorát. Itt voltak egybegyűlve az elborult lelkek s a tisztí rangban levő katonák.— Előadta a Főpásztor az idejövétel célját; az énekkar pedig szebbnél szebb egyházi és vidám világi dalát. Megható volt nézni, megügyelni a hallgató betegek arcán a hatást. Majd a bánatos könyvek, majd a felülülő örömek remények csillogtak az arcon az énekek hatásának visszatükrözéseképpen. Közben, egy megható jelenet. Csikszereda város volt polgármesterének özeve, az itten gyógykezelés alatt levő paciens, Élthes Jakabné felállott s Püspökünket e klasszikus szavakkal köszönté:

„Nagyméltóságú Püspök Úr kegyelmes Uram! Annak idejében, mikor kegyes volt engemet szerény otthonomban, mint Csikszereda polgármesternőjét kitüntetni, bol-

doggá és örökre hálássá tenni, a kegyelmes Úrnak anyagi jóságú, nemes szíve iránt.

Hosszú idő telt el azóta, nem gondoltam, hogy Magyarország legillusztrisabb fennkölt, ideális püspökét itt ebben a tereben lesz szerencsém üdvözölni.

A legkritikusabb pillanatban jelent meg közöttünk, vigaszt hozott nekünk, akik sokszor, igen sokszor, ha a Mindenhatónak igazságos kezét, hatalmát nem érzünk szívünkben, kétségbeesnénk nemcsak azért, hogy övéinktől távol kell szenvednünk, hanem az utóbbi év szomorú mérszálása, az az ádász harc, ami annyi könnyet csal a nemesen érző szívekben, megtöri a lelkeinket, kétségessé teszi reményünket!

E pillanatban az Ég Ura egy Nemtől küld közénk; azok a mélabús, türelmet parancsoló szemek, azt sugallják nekünk, ebben a sorsdöntő helyzetben: ne féljétek! A Király imádkozik. Szegény sorsüldözött Uralkodónk imádsága itt egybeolvad a miénkkel és egy lélekkel, egy szívvel kérjük a Gondviselést: segítsd meg szegény magyar hazánkat, adj erőt és kitartást alkotmányos magyar királyunk lelkébe.

Tiszteletteljes szeretettel könyörgünk a Kegyelmes Úrhoz adja búgó imánkra atyai áldását, öntse belénk ezután is Istenben vetett hitünket, szeretetünket és reményünket.

Éljen Ő Felseje a magyar Király! Éljen gróf Majláth erdélyi Püspök, Kegyelmes Úr!

S a kegyelmes úr szeretettel, szívhez szólóan válaszolt az üdvözölőnek, a meghatott betegeknek, a kegyes jóakaratot megköszönő Lechner professornak. Megköszönte neki, az orvosoknak s ápolóknak azt a nagy szerető munkát, melyet a lélek és életmentés terén ez intézetben végeztek; reményrelesztette a szenvedő betegeket, nevékben megköszönte az ének-karnak a gyönyörű énekeket, a szívességet; s áldást adva a gondozó és ápolt lelkékre — tovább vonult az énekkarral és kíséretével a Pasteur-intézetbe, hová szintén be volt jelentve idejövetele.

Kojozsvárnak e magasrangú, díszben és méreteiben nagy intézete tömve van katonai sebesültekkel, mindenféle nemzetbelivel. A mozogni képesek a hatalmas lépcsősarnokban s lépcsőzeteken, az ágyban fekvők a megnyitott ajtókon át élvezték az enyhet, vigasztnyújtó szép dalokat, gyönyörű melódiákat, melyek oly jól estek a harcizajban kifáradt idegeknek. Köszönet s több nyelven nyújtott vigaszt után ismét bent a klinikán — a szemészeti osztályon.

Itt voltak egybegyűlve a világi énekeket is meghallgatni vágyó ápolónővérek. Idejötték a csapatkórházból is többen szemetvesztet, de itt az életnek visszaadott német, orosz s egyéb nemzetbeli katonák. S akik végig hallgattak a szép énekeket, hallhattak a Főpásztor szerető szívéből fakadó olyan szép beszédeket, melyekből a különböző nemzetek egymás megbecsülésére, szeretésére igazi erkölcsi motívumokat meríthettek. Az a szerető szó és atyai tekintet, melyben az „ittlétnek örvendő” oroszok részesültek, azok előtt a jó lelkű, de felsőbb helyről tévútra vezetett s rosszra kényszerített szegény em-

berek előtt örökre feledhetetlen lesznek. Látni kellett volna sokaknak a kézsókobban kifejezett hálát s mély ragaszkodást . . . hogy itt még szeretni is tudják őket — a volt ellenségét.

A szemészeti osztály után sorra került a s e b é s z e t — a szenvedés, nyögés tanúja; szomorú szemek, ágyhoz tapadt tagok. Itt már nemcsak a szívhez szóló dallamok gyógyítanak. Itt már minden ágy fölé lehajló simogató lélek kell a szenvedés enyhítésére. Volt is mindenikhez egy-egy szerető suttogó szó, gyógyító gyöngéd kéznek érintése; amiben oly specialista a lelkek megnyugtatója. De volt az összesség is mélyen bevészhető értelme. Dícsőséges győzelmeinkre utalva, megdicsérte a nehéz sebesülteket, mint olyanokat, kik szintén részesei a győzelemnek, bár most itt fekiúsznak bennük, csonkán, de az élet reményével. S ez intelmmel fejezte be: ha Magyarország fiai mind győzedelmeskedni fognak a legnagyobb ellenség — a bűn felett: akkor Magyarország a mi szeretett hazánk boldog fiaiban fenn fog maradni, élni fog örökre. — Még a megkonduló déli harangszó hangja is azt búgta erre — egész városzserte — Amen, úgy legyen. S a térdre boruló püspök atyát követte kísérete ebben s elmondotta vele száz meg száz ajak és szív a sok szenyedés e kegyelemhelyén az „Angelus Domini”-t. Csak úgy szállt a sóhaj, a fohász Magyarország Nagyszonyához fel, fel az égbe — s az síteni meghallgatását fény-sugara feleszállított a szemekben.

Öreg dél lévén, a sok járkálásban, éneklésben kifáradt gyermekénekkar szemében egy sajtós másik fény is csilant fel; a tudat, hogy most együttal ebédre is harangoznak. Ezt tudni kell. Mert a gyermekek nemesebb érzelmeivel csak a gyomron át lehet érintkezni. Elvittük tehát őket étkezni s utána pihenni.

Három óraker pedig tudtak már nagyott uszonnázni. Utána pedig megnézték a város nevezetességeit. Pihenőül pedig teljesült vágyuk s megfürödhettek Dr. Szombathelyi elegáns Diána fürdőjének bacillusmentes meleg, langyos, hideg gőzfürdőjének kizárólag számukra lefoglalt medencéiben. Ez a számukra nyújtott öröm volt.

P. Felicián atyjunk alig tudta őket a vízből kihalászni, oly kitartó kétélűieknak bizonyultak. Pedig a megállapodás szerint az esti ájtatosságon is énekelniök kellett a főlebania templomban; s a szent Mihály öreg harang már tudatta a hívekkel, hogy ma este nagyobb ünnepélyességgel lesz a békésdő könyörgés megtartva. Gyülekeztek is seregűl, mert már régen nem látták őt. A Főpásztor is — ki 4 órától 5-ig látogatásaival vigasztalt, 5-től pedig lelki fiaival foglalatostkodott — már indult a templomba. S a derék pontos énekkar itt várta.

Kojozsvár összes papjaival s a nagy templomot betöltő híveivel borult a Főpásztor a Királyok Királya zsámolyához s esdett áldást hazánkra, anyaszentegyházunkra. — Az érzelmeik árjának tolmácsolója az a szép négy megható ének volt, mellyel az énekkar valóban brillirozott.

S kegyelmes Főpásztorunk, ki egy nap alatt annyiaknak oly sok irányban oly sok örömet szerzett — az esti gyors-

sal tovább utazott. Az énekkar pedig derék vezetőjével a másnap reggeli vonattal utazott el.

Frigyes főhercegnek a Generalissimusnak családjánál nevelő az a kiváló énekkar vezető, művész festő P. Felicián, ki szabad idejében gyűjti körébe a gyermekeket s tanítja énekre. Hogyan kezeli, édesgeti? Nyárit megtudtunk, hogy még karnagyi pálcát sem használ. Szívvelé dírigál. Ennek is nagy szerető szívnek kell lenni.

A kis gyermek énekkar miként működik? Azt az előbbeni cikk szakértő riportere méltatta. Hogy itt Kolozsvárt minő emléket hagyott hátra? Lechner professor azt mondja: paciensei azóta mind énekelnek. Mások: nem hiszik, hogy csak huszan lettek volna és gyermekek. Volt a hangok között iskolázott női soló hang is és vonós zenekar kíséret elrejtve. Egyetemünk egyik tudós professora pedig azt mondja: kincset érő annak a sólista fiúcskának a hangja s bámulatos az énekkar precizitása.

Hálás szívünk pedig köszönetet rebeg a jó Pásztornak mindazért, mit e napon is nyújtott. S imánk száll a magasba érte: Isten óvja, védje.

Pater Felician énekkara.

Kora reggel. Tompa sötétlő homály a székesegyház mélyében, a szentély ablakok magas ívei alig rajzolódnak ki, az égen komor borulat, s kint az ablakok ölom karikái előtt felemelkedő fák üstökét nyugtalanul rázza a hűvös szél. A főoltár előtt feketén kimagasló katafalk, körötte sorakozó gyertyák imbolygó lángjai, vörösrőre sirt szemek bágyadt pillogása, vöröslő fényvel hintik be a közeli pillérek öreg köveit. Gyászmise veszi kezdetét, gyászmise a trónörököspar és a háborúban elhaltak lelkiüdvéért.

Mint egy soha nem hallott, nem emberi tudománnyal készült sípköböl álló orgona halkan, mint ezüsthúrú hárfák el-elhaló pengése, egy énekkar szólal meg a koruson: Pater Mocik Felicián énekkara.

Ellenállhatatlan erővel árad a zsolozsma a gótikus ívek alatt a szentély felé, mint a kérlelhetetlen enyészett hűvös lehelete, keresztül járja az ember egész valóját, panaszos szava, megmarkolja a szívet, s viszi előre, fel az ég felé. —

— Kint a csatamezőkön talán most is tombol a vérzivatar, s bő aratást talál a halál; néma hegyoldalakon, másutt durva íakeresztek legiói mutatnak az ég felé; elhagyott füstölgő romok között árván maradt asszonyok, gyermekek keresik a régi tűzhely békés nyugalalmát, melegét. S szól a gyásznak éneke; a kegyetlen halált halt trónörökösért és vértanú nevéért, a hősök ezreiért, kiknek vére omlik, a győzelemért és a béke országának előveteleért mormoljuk imánkat szorongó tehetetlenségünkben. Kyrie eleison, Kyrie eleison.

Kyrie eleison volt az első miseének, s utána még sok következett s hangulat keltő, megrázó hatásában az első mögött egy sem maradt el.

A zene az ember éltetője és kísérője rövid életén át, dalban olvad fel minden

mít lelkében érez, de szavakban találoán kifejezni nem tud, és az ártatlan gyermekek csengő hangja a hangszerek legszebbike. Ezért az a dal, mely gyermeki szívekből fakadva Istenhez szól, a legméltóbb ima, a legszebb fohász. Ezt kell hogy érezze pater Felicián énekkarának minden hallgatója. Éneki megfog, eszményi készségük, szólamaik tiszta hangzása, a szövegének karnál ezeitől ritkán tapasztalt teljes érthető kiejtése csodálatra kényszerít és a gyermeki hangok üdesége, friss csengése felemel s a hallgató úgy érzi, hogy azt a fohászt ő is úgy énekelné, már rég ott szunyadt lelkében, de eddig nem talált rá s midőn ezt észreveszi, önkéntelenül lélekben már vele énekel. Lelkiben bensőségebbé tette pater Felicián és erőben kimeríthetetlen énekkara azokat az emlékezetes órákat, melyekben székese-egyházunk kórusáról a múlt hét péntek, szombat és vasárnap a tiszta gregoriánus egyházi ének utóérhetetlen és egyedül valódi művészi interpretációját megmutatta, s péntek délutánján a gimnázium tornatermének podiumán hozzánk emberi közelségbe kerülve, az egyházi dalok mellett egy pár kiváló világi kompozíció — köztük a vezető saját eredeti szerzeményeinek művészi előadásával elkínzott idegeinknek is gyógyulást hozott; különösen áll ez a szegény sokat szenvedett sebesültekre, kik ez alkalommal nagy számmal voltak jelen, s akiknek lelki gyönyörűsége és mulattatásra rendeződött is tulajdonképpen ez a hangverseny. Ez volt a délután egyik célja, a másik cél pedig — szösz szerint igyekezőn idézni, a hangverseny arany színű rendezőjének és fáradhatatlan konferenciájának, kegyelmes főpásztorunknak szavát — ugyancsak a sebesült fiaink javát szolgálta, amennyiben a befolyó jövedelem a sebesültek és rokkantak javára fordított, s hogy az anyagi eredmény igyekezett utóérni az énekkarnak a művészi elérését azt a jelen volt, s az énekkar egyes számai kedves és emlékezetes szavakkal bekonferáló szeretett főpásztorunkkal és az énekkar vezetőjével együtt állandó ovációval övező, hálás úri közönség nagy számából és nagy lelkesedéséből minden bizonytalanság lehet következtetni.

Levél Algyógy fürdőről.

Főtisztelendő Szerkesztő Úr!

A mai komoly időben kissé különösen hangzik: elszoktunk a vidám, fürdői levelektől, hisz a második szezon van letűnőben és ez a rémes háború még mindig nem ér véget! Szinte félve veszem a tollat kezembe, valjón nem sértem-e a kegyeletet, mikor egyébről írok ma, mikor mindenkinek minden gondolata a harctéren van? Mikor meg van mindenkinek a maga fájdalma, aggodalma, gyásza, ha nem egyesekért, akkor az összesért, a sok kiomlott drága magyar vérért.

Levelem végén ki fog derülni, mi a célom tulajdonképpen e levéllel, addig tehát kérem türelemmel lenni (így — legalább biztos, hogy leveletem végig olvassa.) Én viszont biztosítom, hogy a cél komoly. Algyógy fürdőt nem ismertem bővebben — Isten ments — de a mostani fürdői

életről annyit, hogy bizony meglátszik a háború hatása itt is. Csend van, az alvókat nem ébresztik vidám magyar nóták, a zenepavillon körül nincs lelépdesve a fű, nincs ösvény, kiterített fürdőlepedők, szőnyegek díszítik, de szemünk ezt is megszokta. A nagy sétány elhagyatott, útját felveri a fű, a csendességet nem zavarja meg jóízű nevetés, útjait nem tarkítja vidám sétálók csoportja. A kuglázó néma, megállok előtte, szívem elszorul, az ifjúság mely máskor hangossá tette, most az ellenséggel áll szemben, nem bábokra, de élő emberekre céloz. A táncterem szintén szomorú képet mutat, padok vannak főlhalmozva benne.

De nem is lehet ez másként. Vegyük ki részünket legalább ennyiben mi — a fürdőző közönség is a háborúból.

Juliusban még rendes postajárat sem volt. De nem azért van ma a mindennemű „önkéntes” történelmi ideje, hogy ezen is ne lehetett volna segíteni. Ma midőn „önkéntes ápolónők”, „önkéntes őrsereg” stb. alakul, akadt önkéntes postamester is lo-vag Oelberg Ottó nyug. táblabíró úr személyében, ki azonnal rendes postajáratot szervezett. Ennek köszönhetőek az akkori fürdővendégek, hogy nem szakadtak el teljesen a világtól. Augusztus első napjaiban azonban, miután a vendégek szép számban érkeznek, a póstahivatal is fel-eszmélt, félte jogait és „önkéntes” postamesterünktől átvette a hivatalt. Az átadás nagy ünnepélyességgel történt és az ünnepi szónok hálással köszönte meg az összes fürdővendégek nevében a sok fáradtság-gal járó hivatalnak eddigi szíves ellátását. Még egy másik szomorú esemény előtt állunk és ez: Kovács Lajos praelátus-kanonok távozása, mert nem csak kedvelt egyéniségétől — de a mindennapi szent-mise áldásától is meg leszünk fosztva. És most következik levelem tulajdonképeni célja. A fürdő gyógyhatása, a pormentes, ózondús levegője, az idegekre oly megnyugtató csend- és a kedélyre kedvezően ható kedves társaság — mind alkalmas tényezők arra, hogy ide vonzák a pihenni, üdülni, és gyógyulni vágyó főtisztelendő pap-tanár, vagy plebános urakat, kik egész éven át idegölő munkában töltik életüket. Egyik főtényezőt ki is feleltem és ez, — az életfenntartására elkerülhetlen kérdés — az étkezés. E célra két vendég-lő áll rendelkezésre, melyek vetekednek a jó és jutányos ellátásban.

A lakáskérdés is igen könnyen megoldható, számos vendégszoba áll rendelkezésre. És a lelki szükségletek kielégítésére egy kedves kis kápolna, mely azonban — ha csak valakinek szívét nem sikerül megindítanom — három nap mulva árva lesz, gyertgva nem gyűl fel, a sekrestyés és ministráns nem lesz kinek szolgáljon és az utolsó „Ite missa est” elhangzásával csakugyan vége lesz a mindennapi szent misének. Meddig? Szívszorogva várjuk az eredinényt. Sok szívélyes üdvözléssel, híve N. N.

Használjunk hadisegély postabélyeget!

1915. aug. 5.

Ma egy éve —

Most egy éve:

Gyászfátyol borult az Égre!

Sírnunk csak némán lehetett —

Legnagyobb harcok közepett:

— Itt hagyott — aki szeretett !.

Ma egy éve . . . Ma egy éve:

Nagyasszonyunk szállt az Égbe.

Most is úgy jön mintha élne . . .

Könnyet tiltva, csöndet kérve

— Imádkozunk csöndben érte.

Krizanthème.

H I R E K.

— **Kinevezések:** Takó János ditrói főesperes saját kérelmére Vizaknára plebánosnak neveztetett ki. Szabó György gyergyószentmiklósi plebános Gyergyói főesperes lett.

— **Püspök urunk** vasárnap aug. 1-én Kolozsvárra utazott; onnét Budapesten át Mosdóra ment s testvéreivel együtt a gyászos évfordulót augusztus 5.-ét ott töltötte.

— **Személyi hír:** Tamási Áron nagyprépost, Zomora Dániel, Balázs Ferenc kanonokok nyaralásukból haza érkeztek. Felelős szerkesztők 2—3 hétre szülei látogatására Tapolcára utazott. A lapot ez idő alatt dr. Péter Antal szerkeszti. A lapot érdeklő dolgokat a lap címére kell küldeni, mert különben csak késedelmet szenved.

Héjja Kálmán és Szporni János hazautaztak.

— **Erdélyi ezredeink** hőstetteiről az aug. 2. hivatalos értesítésben ezeket olvassuk: „Ivángorodtól nyugatra erdélyi ezredeink szuronnal ragadták el az ellenségnek nyolc lépcsőzetesen alkotott betonos támaszpontját.” Most következik háziezredünk dicsérete: „Maga a legnagyobb részt románokból álló 50. gyalogezred négyet foglalt el ezen művek közül.”

— **Kérjük az iskolák** és intézetek igazgatóságát, hogy Értesítőiket ismertetés végett hozzánk beküldeni sziveskedjenek.

— **Szent misék** feledhetetlen kegyelmes asszonyunkért. Augusztus hó 5-én az irgalmas nővérek templomában reggel fél 7 órakor dr. Rejőd Tibor ajánlotta fel a szent misét a hívek élénk részvéte mellett; sokan járultak a szent áldozáshoz és ajánlottak fel azt. A székesegyházban az oltáregyleti igazgató reggel 9 órakor misézett az egylet pótolhatatlan díszelnökeért.

— **Hősi halál.** Roska Jakab városunk polgármesterének testvéröccse, az 50. gyalogezred hadapródja f. hó 1-én az Ivángorod körüli harcokban hősi halált hal. Polgármesterünk családja iránt városzerte óriási a részvétel.

— **Estéli ájtatosság.** Püspök urunk Kolozsvárott tartzkodását kedves szép emlékekkel örökítette meg augusztus 2-án,

épen évfordulóján annak, midőn a távol Franciaországban levő szeretett plebánosunkat helyettesítette. Nagy segédlettel tartott lélekemelő estéli ájtatosságot.

— **Vettük a következő gyászjelentést:** Szlani Mária mélyen megsomorodott szívvel tudatja, hogy forrón szeretett nővére, a példás életű és lankadatlan szorgalmú önfeláldozó testvér: özv. P a k o s z t a Józsefné sz. Szlani Teréz életének 69., özvegségének 30-ik évében július 31-én este 9 órakor rövid ideig tartó szenvedés és a halotti szentségek áhitatos felvétele után elszenderült az Úrban. Földi része f. évi aug. hó 2-án d. u. 4 órakor Iskola utcai saját házából a közös temetőbe kísérték örök nyugalomra. Halhatatlan lelkéért az engesztelő szentmiséiáldozat f. évi aug. hó 3-án reggel 7 órakor mutatták be a főtéri zárdatemplomban. Béke lengjen porai felett!

Az elhunyt alapító tagja volt az Oltár-gyuletnak.

— **Hatósági szükségbolt.** Kolozsvárott már a harmadik hatósági szükségboltot állítja fel a kormánybiztos. A hadi liszt kilója 44 fillér, főző liszt 60 f., O-ás liszt 1 K. 04 f., cukor 96 f., így mégis valahogy enyhébb a drágaság, a közvetítő kereskedelem már eddig elhínségre juttatott volna minket, ha a mi bölcs kormánybiztosunk ilyenén módon nem segít rajtunk.

— **Adomány a Vereskeresztnek.** Özv. Sinberger Salomonné urnó balázsfalvi lakos augusztus 4-én a gyulafehérvári törvényeséknél mint tanú megjelenvén a részére tanúdíjként kiutalt 13 K.50 f. saját erszényéből husz koronára kiegészítve, ezen összeget a Vöröskereszt javára ajánlódokozta, a tárgyaláson volt kir. ügyésznek átadta.

Nemes tettének hírlapi nyugtázásakor nyilvánosan is köszönjük jótéteményeinek eme újabb megnyilatkozását, ami csak egyes részét képezi áldozatkészsége ama láncolatának, amit a hadi állapot tartama alatt a Balázsfalván átutazó sebesült hősök megvendégelésével állandóan kifejt. Az ilyen Nagyasszonyok megérdemlik, hogy mint tündöklő példákat tiszteljük, nemes szívűeknek jóságát követni igyekezzünk.

Szetreászke.

AVisztula partjáról, Ivangorod külső városzetének sáncából tört elő a napokban a győzedelmi kiáltás: Szetreászke!

Ez a „szetreászke”, mélyen benn Oroszország testében többet jelent a soknál. Ez a „szetreászke” Ivangorod alatt annyit jelent, hogy a magyar románság is a legérlelhetetlenebb gyűlölettel vágja az orosz kolosszus testébe a bajonettet.

Tizenkét hónap óta adják a feleletet nap-nap után a román anyanyelvű magyar honvédek az orosz cárizmusnak, de a leghangosabb felelet az ivangorodi sáncárkokból tört elő.

Lukácsiu, Goga és társai hiába kínálták fel a romániai russofil lapok útján az erdélyi románságot. A magyar-románság ücsuja akkor kezdett kihullani, mikor Lukácsiuék elhagyták az országot. A kiválasztási folyamat már bevégeződött, a selejtes elhullott s a románság fegyveres ereje ott áll Ivangorod alatt s társadalmá pedig szorosan a magyar nemzet teste mellett. Ez a méltó felelet Oroszországnak

s ez a méltó válasz Románia, — egyre gyengülő russofil részének; de kérlelhetetlen arcucsapás Lukácsiuéknak, a kik úgy beszéltek és irtak az redélyi románságról, mint leltári árúról szokás, amelyet akkor és oda portálhatnak, amikor és ahová Oroszország parancsolja.

— **Az 50. háziezredünk,** amely békés időben „nustyu regiment”-nek neveztek, most a **háborúban megmutatta, hogy mit tud!** Az a „szetreászke”, amely az őserővel előretörő erdélyi közös ezred román anyanyelvű magyar katonáink ajkáról felzúgott, az egyik legszebb, leghatásosabb momentuma a háborúnak. Akinek lelkében a kételynek legkisebb árnyéka rejtőzött, aki fülehez közel engedte az aggodalmaskodó gondolat árnyékát, az most tekintsen az Ivangorod körül páncélfalat vonó magyar csapatokra.

A honnmaradtak, a hozzátartozók pedig legyenek büszkék a „nustyu regimentre”, mert az 50. ezred Ivangorodnál korszorúval övezte körül homlokát.

V. P. A.

— **Ádám Éva** lapunk jeles munkatársának hármas gyásza.

Sok fájdalommal keveset lehet mondani. A hatalmas Isten előtt meghajolva, szenvedésekben megerősödvé, tudatjuk szívünk fájdalmát kedves halottaink fölött.

Gyermeki életünk második nagy megpróbáltatását mérte ránk az Isten. Rövid másfélévre édes jó anyánk halála után K a m e n y i t z k y B e n e d e k a mi drága jó édesapánk 76-éves korában, f. évi augusztus hó 4-én este fél 7 órakor Hídvégen elhunyt, sok súlyos betegség után abban a tisztá lelkinyugalomban, mely az utolsó kenet kegyelmében őt jóságos püspök Atyánk kezeiből megvizsgáltta.

A bányász élet nehéz hivatása volt az övé. Tiszta lelke, munkás élete, ragyogón szép jellemé s a gőnyörű kötelességteljesítés igaz érdemeiért már e földön megjutalmazta őt Isten az emberek szeretetével. Szép lelkét visszaadja a jó Istennek. Testi részét a róm. kath. Szentartások szerint Hídvégen beszentelve, szülőfalunkba Köpeczre szállítjuk s ott aug. 6-án d. u. 4 órakor temetjük áldott lelkű édesanyánk mellé.

A jó édesapát halálos ágyán érte a szomorú hír, hogy fia, ami kis katona testvérünk, az életerős „vidám, bátor, hős, kedves gyermek Zoltán budapesti m. kir. pénzügyőr, a 37. ezred 16. századának lelkes, vitéz katonája 21 éves korában, f. év július 23-án az olasz harcétren a Krn-i csatában fején ágyugolyótól találva elesett.

Harmadik halottunk Nagy Gyula birtokos, a 24. honvéd gyalogezred népfelkelő katonája, Ilona testvérünknek a férje, a sok szép tehetséggel megáldott szelid lelkű fiú, ki élete virágjában, 36 éves korában, a Kárpátokban szerzett harcétéri betegségei folytán 1915. év július 27-én a brassói katonakórházban meghalt.

Síratjuk őket, mert nem pótolja az ők szeretetét semmi. Síratjuk őket harcétren levő katona fia helyett is, kik a drága halottat el sem kísérhetik utolsó néma útján. Nyugodjanak csendesen!

— **A Mariánium kibővítése.** A kolozsvári róm. kath. egyházközség képviselőtestülete aug. 1-én d. e. 11 órakor tartotta

meg rendkívüli közgyűlést a róm. kath. leánviskola nagytermében nagy érdeklődés mellett. A gyűlés egyedüli tárgya 75-ezer korona kölcsön felvétele a Mariánium kibővítéséhez, mely összeget az egyházközség garanciális hozzájárulásával és engedélyezésével vennék fel.

A rendkívüli közgyűlést dr. Hirschler József pápai praelátus üdvözölte és nyitotta meg. A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Márki Sándor és dr. Menyhárt Gáspár tagokat kérte fel. Váradí Albert egyházközségi jegyző felolvasta ebben a tárgyban tartott heti választmányi ülés jegyzőkönyvét mely szerint a választmány hozzájárult ahoz, hogy az egyházközség garanciálása mellett a szükséges kibővítés célra a Nagyszabeni Földhitelintézet által felajánlott kölcsönt igénybe vegye, azzal a kikötéssel, hogy a Mariánium a megígért beruházási államsegélyből a kölcsönt visszafizeti; az erről szóló kötelezvényt is felolvassa a jegyző.

Dr. Biró Balázs nem járul hozzá a kölcsön felvételéhez: az egyházközség pénzügyi viszonyai sem engedik azt meg.

Dr. Hirschler József válaszóul Biró Balázs felszólalására, megadva a szükséges felvilágosításokat, megcáfolja pontról pontra állításait. Még hozzászóltak: Dr. Menyhárt Gáspár, dr. Kuncz Ödön tankerületi igazgató, dr. Cholnoki Jenő, dr. Nemes Ferenc városi tanácsos. Tanács József, akik mindannyian hozzájárultak a kölcsön megszavazásához.

Dr. Kuncz Ödön, dr. Cholnoki Jenő meleg elismeréssel szóltak dr. Hirschler József pápai praelátus csodálatos buzgalomáról, mellyel lehetővé tette, hogy Magyarországon egy ilyen intézet létesüljön mint a Mariánium, mely páratlan célja tekintetében. A legnagyobb hála és elismerés adóját róttá le a gyűlés midőn megszavazta a kibővítéshez szükséges eszközt.

S.

— **Rokkant katonák javára.** A Kolozsvári Keresztény szociális Egyesület nagyszabású ünnepélyre készül augusztus 20.-án, melyet Vesselényi Miklós-út 5. sz. alatti tágas szép helyiségében szándékszik megtartani.

— **P. Mocik Felicián,** a hangok nagy tanára érkezett csalóányaival, ezuttal csak gimnázistákkal városunkba. Rég ismert művész ő városunkban s közönségünk egyre fokozottabb műértéssel és hatványozottabb élvezettel várja, hallgatja a pozsonyi énekkart. 30-án már énekeltek a Requiemben, melyet a Főpásztor Giehne ezredes és a helybeli tisztikar és katonaság, nemkülömben városi előljáróság jelenlétében a székesegyházban mondott, a háború áldozatainak lelki üdvéért. 30-án este 6 órakor volt a gimnázium nagytermében a rokkantak számára rendezett hangverseny. Maga a Kegyelmes Úr szolgált a városból nagyszámban megjelent közönségnek és a sebesülteknek a program egyes pontjaihoz magyarázattal. A magyarázat azonban nemcsak az énekaraboknak több értéssel való hallgatását célozta, hanem kellemes és élvezetes intermezzókat szerzett és így mindenik igen kedves és tanulmányos volt. Pár egyházi énekkal rőták le a mennyei pártfogók iránti tisztelet és hála adóját, s azután a

„Hársfa”, a „Hadnagy uram”, a „Fészek” a magyar népdalok stb. váltották egymást az üdén csengő, a mesterialan képzett ifjú hangok hullámain, melyek a legfinomabb hangsúlyozással, gyönyörű összhangban töltötték meg a termet s hatottak a lelkek mélyére mint a piánissimóban, a morendóban is mindig tisztán hangzó hangok el vesztek s a közönség heves tetszésnyilvánítással fejezte ki az elbűvölésig fokozott meglepedettségét. 31-én a primicián, aug. 1-én pedig a székesegyházban énekeltek figurális nagymisést. A viszontlátásra újra városunkban! **Dójer.**

— **Primícia.** Július 31-én tartotta a székesegyházban dr. Rejőd Tibor, a közel egy éve meghalt kiváló gyulafehérvári ügyvédnek fia, első miséjét. Ritka eset városunkban a város szülöttének primíciaja. Reggel fél 8 órakor nagy eső ellenére is a város válogatott közönsége, több mint négyszázan, gyűlt össze a székesegyházban, hogy a gyermekkor óta ismert és szeretett újmisést pápi életének első szent funkciójánál jelenlétével megtisztelje, őszinte jókívánataival az oltárhoz kísérje. A kegyelmes Főpásztor maga volt a manudaktor. Az első padokban látható volt az újmisést családja, a nagy családi örömnapon is a háború gyászfiatolyával; ott volt dr. Roska Miklós polgármester, Giehne ezredes, papok, tanárok, ügyvédek, bírák, a családjaik, a város több előkelő hölgye és a katolikus hívek közül sokan, kik a primiciáns első áldását óhajtották venni. P. Mocik Felicián énekel karával magyar egyházi énekeket. Sokan megáldoztak. Mise után majdnem félóránig osztotta az újmisést első áldását. A primícia után vidékről és helyből táviratilag üdvözölték az új papot: Dr. Mayer Ödön képviselő, Dr. Hirschler, apátkanonok; Dr. Fejér Gerő referens, Vass Róza grófnő Kolozsvárról és mások. A helybeli polgármester következő szép sürgönyi gratulációt küldötte: „Első miséjén lelki örömmel vettem áldását. Isten bőséges malasztja legyen Önnel egész életén át. Mint városom szülöttének őszinte szívből sok szeretéssel kívánok. Dr. Roska Miklós.”

Az újmisést szeptemberig még városunkban marad mind a püspöki palóta vendége és a püspöki kórház h. lelkésze. Mi mint munkatársnak gratulálunk neki s kívánjuk az Ég áldását munkáira.

— **A Rokkantakért** a Főpásztor által rendezett gyűjtés, mely a július 30-iki hangversenyen 237 Kor. 50 fill. ért el, tovább folyt az aug. 1-én d. e. 9 órakor a székesegyházban tartott nagymisést. A Főpásztor celebrált teljes segédlettel. A városi hatóságok, a tisztikar, a sebesültek és nagyszámú hívek teljesen megtöltötték a templomot. A bejáratnál persely volt felállítva. Ünnepi díszben folyt a mise s ünnepi lélekkel vettünk részt, mert egy hosszú éven át élvezett égi segítségek, vigaszok, egy éven át küzdött hősi és dicső harcok, egy éven át lankadatlanul gyakorolt keresztény erények fordulóját ültük meg. Az áhitatot nagyban emelte P. Felicián karánk éneke. Az istentisztelet végén szokott megható szertartásokkal pápai áldást osztott a Püspök úr. Megerősödött lélekkel távoztunk a székesegyházból Zomora praelátus szentbeszédének hatása alatt. **Rr.**

— **Csak magyarul.** Nagy a panaszom a sajtóiroda ellen. Igen magyartalan a kezéből kikerülő Höfer!

Mikor a Dnyester vidékén küzdöttünk, a folyó északi meg déli partját emlegette, a hivatalos jelentés, holott a magyar ember csak a folyó jobb- meg balpartját ismeri. A folyó mentén járva nem az égi tájak szerint igazodik, hanem a keze ügye után. Nem sokkal ésszerűbb is ez? Hisz a folyó is kanyargó futásában nem a csillagok szerint, hanem a föld ábrázolatja szerint iromlik tova hegyek között, völgyek ölén!

Azt is mondotta a sajtóiroda tételk idején — s vele írja az a nekünk annyira idegenszerű budapesti sajtó — hogy a „hegy az egész vidéket uralja.” Pedig nem a hegy uralja a vidéket, hanem a róna a hegyet. Így értette az u r a l, u r a l l szót Szenci Molnár Albert, ahogy háromszázéves szótára mutatja, így fogja fel az a néma barát is, aki az Érdy codexet irogatta közel négyszáz éve: „Wrallyaak vala azeert zent Lazloht mynt koronas kyralt es termeezet zerent valo wrokat.”

Váltig azt olvasom, hogy kemény vitézeink valahol a Bug mentén, meg az Isonzo völgyében visszaütásitják az ellenség támadását. Ha csak utasították volna, már régen Pesten ülne a muszka s Bécsset kerülgetné az olasz. Ha már utasít az újabbkori magyar ember — arégi nem ösmerte az ellenség támadását elhárítja, ha könnyen teszi, visszaveri, ha inat feszít közben.

Ügyeljen arra a magyar miniszterelnök, hogy a pénzen tartott pennája magyarul írjon, különben magára vessen ha a hivatalos példára mindenfelé megfogytatkozik nyelvünk édes zamatja.

A másik panaszom nem a miniszterelnök pennájának, hanem sok kisebb-nagyobb katonamester írásának szól. Hazát emlegetnek, de szinte azt kell hinned, hogy ők az egész monarchiát egy hazának tekintik. Ez ellen óvást emel a magyar közjog. Nem hazánk nekünk Galicia földje, bár magyar vér eleget öntötte s magyar kar szabadította fel jó részét. Nem hazánk a szép Tirol sem. Nem hazaszeretettől védik magyarságunk, hanem becsületérből. Így vállalták eleink kétszáz éve, mikor a sanctio pragmatica szerkesztették. Igéretüknek állottak Nagy Frigyes és Napoleon korában s állják igéretüket a jelen kemény tusáiban is.

Közben persze keservesen esik, hogy Höferéknek olyan kifejtett érzékelő szervük van a közénk szívárgott nemzetiségekkel szemben s olyan szófukarok, mikor magyar csapatokról, magyar vitézségről illik megemlékezni. (Beküldetett.)

Szerkesztői üzenetek.

— **Helyben.** Ne nekünk mutassa a 6-fülleres kiflit és zsemlét, és az 52-fülleres kenyeret, hanem másoknak — akik intézhetnek.

— **Kolozsvár.** A küldeményeket a lap címére tessék továbbítani. Én is megkeddem a rövid pihenést.

— **Lakó-Köszvényes.** Köszönet, bár mindenikük úgy csinálná. Egyedül Cs. dolgozik, de most ő is hallgat.

— **Beszterce.** Megjött, jövő számra maradt.

— **Ludas.** Hála Istennek.

— **Ószi rózsák** — nem lehet.

— **P. V. A.** Köszönet a figyelemért.

Szám: 9384—1915.

kig.

Hirdetmény.

Gyulafehérvár sz. kir. város képviselőtestülete a városi mőjégyár és hűtőberendezés ügyében f. év július hó 19-én tartott rendkívüli közgyűlésében határozatot hozott, a melyre vonatkozó iratok a városi kiadóhivatalban közszemlére kitétettek, hol azokat a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetik.

Ezt azzal tesszük közzé, hogy a határozat ellen Alsófehérvármegye alispánjához címzendő és alólírott hatóság-hoz benyújtandó felebbezéseknek van helye.

Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsa, 1915. július hó 28.

Dr. Roska Miklós
polgármester.

Hogy lehet utazni Gyulafehérvárról?

1.) Budapest felé:

601. gyorsvonat ind. Gyf-várról reggel

3.37-kor—érkezik Bdp-re d. u. 1.25-kor.

607. személyvonat ind. Gy-fehérvárról

reggel 4.25 ér. Bdp. este 7.25.

609. személyvonat, ind. Gyf. d. u. 2.33,

érk. Bdp. reggel 5.45.

2.)Tövis felé:

610. személyvonat, ind. Gyf. d. u. 1.06-kor

csatlakozása van Tövisen úgy Kolozsvár,

mint Brassófelé és pedig: az 513.

személyvonathoz, a mely Tövistről

d. u. 2.05-kor érkezik és Kolozsvárra

érkezik d. u. 5.24-kor.

és az 514. személyvonathoz, amely

Tövistről indul d. u. 1.43-kor és ér.

Brassóban 8.56-kor este.

608. személyvonat indul Gyf-ról éjjel

11.08-kor, csatlakozik Kolozsvárfelé az

511. személyvonathoz, mely indul Tövis-

ről éjjel 3.08-kor és ér. Kolozsvárra

reggel 6.12-kor. Brassó felé az 512.

személyvonat indul Tövistről éjjel 12.34,

érkezik Brassóban reggel 7.53-kor.

604. gyorsvonat indul Gyf-ról éjjel 11.37

közvetlen vonat Brassóba, a hová

reggel 6.33-kor érkezik.

Tövis-Nagyenyed között közlekedik az

559. személyvonat, amely Tövistről d. e.

8. 35-kor indul és Nagyenyedre ér.

d. e. 9.06-kor

Azonkívül Tövistről Bdp-felé este 8 órakor

indul az 501. gyorsvonat és Brassó-

felé d. e. 8.45-kor az 502. gyorsvonat.

Tehát Budapest Tövis között: 604,

608, 610, 601, 607 és 609 számú vonatok;

Bdp-Brassó között az 502, 512, 514, 501,

511 és 513 sz. vonatok. Tövis-Nagyenyed

között az 559. sz. vonat közlekedik.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák pluvialék velumok, baldachinumok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzlettem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltnék. — Költségvetés és árjegyzék ingyen!
Személyesen is megjelenek.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET“

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsó Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

TELEFON
SZÁM 16.

Schäser Ferenc, Gyulafehérvár.

TELEFON
16. SZÁM

Feltűnést kelt a teljesen látható írásu eredeti amerikai

FOX-írógép

legujabb modellje.

Dijtalanul bárhol bemutatom.

IRÓGÉPKELLÉKEK: szénpapír, szallagok, írógéppapírok stb., különféle gyártmányuakat, eredeti gyári árban állandóan raktáron tartok.

Ügyvédeknek és hivataloknak részletfizetésre is szállítok.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN,

Alapított 1838.

GYÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dús választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból

a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Az olasz háború előzményeiről.

Ára 40 fillér. — Bérmentve 45 fillér.

A Szerb kékkönyv.

A szerb kormány diplomáciai levelezése 1914. jun. — augusztusig.

Ára 60 fillér.

Bérmentve 65 fillér.

Háboru és szociálizmus

Tanulmányok a háboru szocialista és szociálpolitikai tényeiről és kérdéseiről.

Ára 80 fillér.

Bérmentve 85 fillér.

Harctéri térképek.

A katonai események az összes harctereken egy lapon tiszta éles rajzokban. Az állások be vannak rajzolva úgy hogy egy pillantásra a harc állását áttekinthetjük.

Megjelenik minden héten új kiadásban. — eddig 38 szám jelent meg. — **Ára egy térképnek 40 fillér.**

Ezen térképek terjesztését a bécsi Hadsegélyző hivatal vállalta és a tisztajövedelmet a harctéren elesett árvaínak és özvegyeinek segélyezésére fordítja.

Az eddig megjelent számok 1—38-ig valamint a következő számok is előfizetés ellenében kaphatók.

Előfizetési ára 10 térképre, egyenkénti megjelenés után bérmentes küldéssel Kor. 4-50 fillér.

Kaphatók: Schäser Ferenc könyv- és papír kereskedésében, Gyulafehérvárt.

☞ Most jelent meg!! ☞

AZ OLASZ HÁBORU ELŐZMÉNYEI

(VÖRÖSKÖNYV.)

Ezen könyv szenzációs leleplezéseket tartalmaz.

== Ára 1 Kor. 50 fill. ==

Bérmentve postán 1 Kor. 70 fill.

SVEN HEDIN: EGY HARCBAN ÁLLÓ NEMZET.

Ez a könyv legmegkapóbb leírása a németiség háborújának. Sven Hedin hónapokig élt a német harctereken, szívesen látott vendége volt a német császárnak, látta, hogy organizálják a stratégiai mozdulatokat s ott lehetett a hősi rohamoknál.

Hatalmas szenzáció ez a könyv, mert az egész világ számára először tárja fel a csodálatos Németországot a történelem legnagyobb háborújának kónapjai alatt. A nagy alaku, 176 oldalas kötet ára 1 korona, bérmentve 1 K. 10 f. beküldése ellenében.

DETLEV VON LILIENCRON: HÁBORUS NOVELLÁK.

Liliencron könyvének értékét és aktualitását mindennél jobban bizonyítja az a szenzációs siker, hogy a német kiadás ma már a 167-ik kiadásban forog közkezen. Szerző mint aktív katonatiszt végigharcolta a nagy német-Francia háborút. Sok hivatott kritikus szerint ezek a legszebb háborus elbeszélései a világirodalomnak. Csataképei megdöbbentően fenségesek; magunk előtt látjuk a katonáktól zibongó harcteret, a táborát, a menetelő sereget, a véres ütközeteket, az elkecseregetett rohamot, egyesek hőstetteit! A könyv bolti ára gyönyörű borítékban 3. K. bérmentve 3. K. 20. fillér.

Fehér Ármánd, a Nyugati harctérről.

Bolti ára 3 kor.

Bérmentve 3 kor. 20 fillér.

Faragó Zoltán, a Kárpáti harctérről.

Bolti ára 3 korona. Bérmentve 3 kor. 20 fillér.

Megérdemli a saját lelkünk, és az országunk és szűz Mária!

ELMÉLKEDÉSEK szűz Mária tiszteletére minden hónap első szombatján című füzet, mely 12 elmétkedést tartalmaz.

A csinos kis könyvecske boldogemlékü X. Pius pápának 1912. jún. 13-án kifejezett óhaja alapján s annak szellemében készült, hogy a *Jéus szentséges Szíve első péntekének* megfelelően a hónapok első szombatjának kegyelmes megünnepítését segítse elő és hazánkban a magyar nép között is.

A jelen háborus idők különösen alkalmasak arra, hogy szűz Mária, — a Magyarok Nagyszónya — tiszteletében buzgólkodjunk s az ő közvetítésével a világot megváltó szent Fiától békét esdekeljünk le szegény hazánk s benne magunk számára.

Gyakoroljuk, ismertessük és terjesszük szeplőtelen Anyánknak ezt az újabb formában megújítvánul s felmagasztosítván szép tiszteletét; vegyünk tele kézzel és meleg szívvvel a nekünk megkínált teljes búcsúk kincseiből a saját lelkünknek, a tisztítottúzbán szenvedőknek és Mária országának javára. — mondja a füzetke Előszava.

Ára példányonként — portóval — 23 fill., kötve 40 fillér.

Az elmétkedések mellett imádságok is vannak a füzetben.

Ezrével kell teneztetni az imádkozó elmétkedéseket!

Kaphatók: a Püspöki Lyceumi könyvnyomda könyvkereskedésében Gyulafehérvárt.

A plebániáknak és lelkészi hivataloknak
szükséges összes

Egyházi nyomtatványok

Cimnyomással ellátott hivatalos levélborítékok (100 db. 1 K. 20 fillértől.)

Devocionális cikkek : : (rózsafüzérek, feszületek, szentképek stb.)
!!! Jutányos árban !!!

A Szent István Társulat összes kiadványait állandóan raktáron tartjuk és ugyanazon árban árusítjuk mint a kiadó cég.

Irodai szükségletre mindennemű papírok és írószeres általunk beszerezhetők.

Árjegyzéket, mintát valamint könyvnyomdai megrendeléseknél (művek nyomása) árajánlással készséggel szolgálunk.

kaphatók a Püsp. Lyc. könyvnyomdájában Gyulafehérvárt.